

Vyjádření pracovníc Křesťanské pedagogicko-psychologické poradny k preventivnímu využití filmu V SÍTI

27. 2. 2020 proběhla premiéra filmu Bány Chalupové a Víta Klusáka V síti, který se orientuje na problematiku sexuálních predátorů v online prostředí.

Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna má jakožto certifikované pracoviště více než dvacetileté zkušenosti se vzděláváním lektorů a realizací komplexních programů primární prevence na školách. Proto její pracovníce cítí potřebu zaujmout stanovisko k zamýšlenému preventivnímu využití tohoto filmu.

Dle názoru pracovníc KPPP tento film výborně nasvětluje téma zneužívání dětí prostřednictvím internetu. Je **určen pro rodiče a pedagogy** a všechny dospělé jako vzhled do světa, ve kterém se mohou pohybovat i naše děti. **Zhlédnutí filmu může motivovat rodiče k tomu, aby se zajímali o to, co jejich děti na internetu dělají a znovu otevírá potřebu vzájemné komunikace mezi rodiči a dítětem.**

Film je promítán v kinech ve dvou verzích. Verze V síti (15+) a verze V síti: Za školou (12+). Zároveň jsou školám nabízeny projekce filmu pro žáky v prostředí kin.

Využití filmu jako preventivního nástroje pro žáky a studenty škol formou návštěvy kina v rámci výuky je dle našeho názoru diskutabilní z těchto důvodů:

1. Efektivní prevence nešokuje, nezastrašuje, podává objektivní informace

Film vznikl s cílem nasvítit problém, v průběhu natáčení však byl samotný filmový štáb, složený z dospělých, šokovaný chováním mužů, kteří vstupovali do interakce s herečkami v roli dvanáctiletých dívek. Mezi silné zážitky, které film u diváků spouští, je právě údiv a šok. Pro cíl přitáhnout pozornost k tématu a filmu je šokující obsah relevantní. **Z hlediska prevence je ale šokování spolu se zastrašováním považováno za neefektivní formu preventivního působení.**

2. Efektivní prevence pracuje s jasně vymezenou cílovou skupinou, kde má každý účastník možnost vyjádřit bezpečně svůj názor, emoce a postoje.

V efektivní prevenci je jasně určena cílová skupina – maximálně školní třída. **Hromadná projekce filmu v kině, např. pro celý 2. stupeň základní školy, nemůže tomuto požadavku dostát. Při hromadných besedách nelze zajistit bezpečné prostředí pro sdílení emocí, prožitků, stejně jako dát možnost vyjádřit se všem, kteří o to budou stát. Beseda vzhledem k věkovému rozptylu 12 – 16 let nemůže být vedena adekvátně k jednotlivým skupinám žáků a jejich vývojovým potřebám.** Navíc pro žáky a studenty, kteří se při projekci filmu nebo při besedě v rámci školní výuky nebudou cítit **komfortně, je velmi ztížená možnost, jak z promítání či besedy odejít.**

3. Riziko akcelerace sexuálního vývoje, riziko návodnosti, riziko traumatizace či retraumatizace

Úroveň sexuálního vývoje může být v rozmezí 12 – 15, příp. 15 – 18 let, velmi různá. Všichni žáci však budou vystaveni témuž filmu bez ohledu na svou fázi vývoje. **Předčasné vystavování sexuálním podnětům může vést k předčasné akceleraci sexuálního vývoje, což jde proti smyslu prevence.** Souhlasíme s potřebou otevřeně komunikovat o tématu, ale **v prevenci rizikového sexuálního chování a ve výchově ke zdravé integraci sexuality je explicitní využití videí se sexuálním obsahem nevhodné.** U některých diváků může spíše vzbudit zvědavost a **návodně inspirovat k experimentům a rizikovému chování** na internetu. Domníváme se, že **vystavení některých senzitivních či úzkostnějších žáků** tomuto dokumentu může vést **k psychické traumatizaci, případně retraumatizaci.** I v této souvislosti znovu nastolujeme otázku bezpečnosti pro dítě - jak zajistit, aby mohli žáci v případě, že pro ně bude obsah filmu příliš náročný, bezpečně opustit kinosál.

4. Riziko zkreslení pohledu na muže

Zhlédnutí filmu může vyvolávat **dojem, že predátorství tohoto typu je běžné mužské chování.** To může velmi **nevhodně zasáhnout do vztahového a sexuálního vývoje dospívajících dívek i chlapců.**

Verze V síti: Za školou 12+ je zkrácená na cca 60 minut. Z preventivního hlediska jsou cenné informativní vstupy hereček o preventivních postupech - jak se chovat bezpečně, co dělat, když se dítěti něco takového stane, jasné informace rozšiřující právní vědomí a také poznámka, že na internetu lze potkat kromě predátorů i spoustu inspirativních lidí. **Tato verze je mnohem mírnější, přesto i pro tuto verzi platí výše uvedená rizika a důvody k obezřetnosti.** I zde **zůstává riziko šokování a traumatizace/retraumatizace** (sice rozostřená, ale přesto viditelná foto a videa ztopořených penisů, masturbace, sexuální akt se zvířetem), **riziko předčasné akcelerace sexuálního vývoje, možnost návodnosti k rizikovému chování pro určitou část žáků a posunutí směrem nezdravému/rizikovému vnímání vztahové roviny mužů a žen.** Pro zdravý psychosexuální vývoj dětí a dospívajících je potřebný především pozitivní pohled na sex jako jeden z prostředků vyjádření lásky.

Stanovisko KPPP k preventivnímu využití filmu V SÍTI

Verze filmu V síti (15 +) je dle názoru KPPP jako preventivní materiál pro dospívající mládež z výše uvedených důvodů **NEVHODNÁ. KPPP NEDOPORUČUJE**, aby školy objednávaly pro své žáky projekci filmu v této verzi.

Projekce filmu V síti ve verzi V síti: Za školou (12+) je na uvážení ředitele ve spolupráci s pedagogy a rodiči žáků školy. Přes zmírnění a preventivní vsuvky platí, byť ve snížené míře, všechna výše uvedená rizika.

K problematickým aspektům patří právě hromadné promítání v kině. Tato forma prezentace je pro prevenci rizikového chování obecně nevhodná. Efektivní prevence využívá interaktivní techniky a práci s aktuálním prožíváním účastníků programu. Film „V síti“, a to ve verzi 12+ i 15+, mají potenciál vyvolávat **silné emoční reakce**, proto má-li mít promítání filmu preventivní efekt, je **nezbytné zajistit možnost bezprostředního zpracování prožitků v rámci bezpečného prostředí menší skupiny s podporou odborníka/pedagoga kompetentního v oblasti prevence rizikového chování a osobnostního růstu**. Již samotný přesun z kina zpět do školy vytváří prostor pro nevhodné a rizikové zpracování filmového zážitku. **Následné znovuotevření nastoleného tématu je v každém případě zcela nezbytné**. Z hlediska prevence rizikového chování by však bylo mnohem vhodnějším **pracovat s filmovým materiálem přímo v rámci bezpečného prostředí, v malé skupině, pod vedením kompetentních odborníků**.

Doporučení pro školu v případě, že se rozhodne pro absolvování projekce pro žáky v kině:

Pokud se škola rozhodne využít nabídky hromadného promítání v kině, ředitelům škol **doporučujeme informovat o plánované akci rodiče žáků a získat jejich písemný souhlas s účastí žáků**.

Dále je třeba počítat s tím, že samotný film a beseda jsou pouze otevřením tématu a že je třeba s tématem návazně pracovat v dalších vyučovacích hodinách. Aby bylo možno s tímto filmem takto pracovat, je třeba **z pozice pedagoga film dopředu zhlédnout (bez žáků)**, aby měl pedagog čas na práci se srovnáním vlastních emocí. Dalším krokem pedagoga je **uvědomit si a pojmenovat své možnosti a ochotu otevřeně naslouchat emocím žáků po zhlédnutí filmu a otevřeně s žáky mluvit o**

tématech zdravá sexualita/rizikové sexuální chování o a bezpečném chování v kyberprostoru. Po zhlédnutí filmu s žáky je třeba **vytvořit následný bezpečný prostor pro otevření témat s preventivními cíli.** Přípravu následné vyučovací, optimálně, dvouhodiny je dobré **metodicky konzultovat s metodikem prevence na škole či v poradně.** Je třeba vytyčit si dopředu cíle a pojmenovat případné rizikové momenty. Je možné využít metodické materiály z www.vsitifilm.cz, sekce pro pedagogy.

Doporučení pro rodiče:

Pro nás, rodiče, film dobře ukazuje a pojmenovává nástrahy a nebezpečí prostředí internetu, se kterými se mohou naše děti setkat. **Film je dobré vidět také proto, že se o něm ve společnosti hodně hovoří a mezi dětmi je to velmi žhavé téma.**

Pokud máme být jako rodiče svým dětem nejen v tomto tématu oporou a bezpečím, **je třeba se na toto téma připravit s ohledem na sebe a své možnosti a s ohledem k osobnosti a stupni zralosti svého dítěte.**

Pokud zvažujete společnou návštěvu kina se svým dítětem, je třeba vzít v úvahu skutečnost, že film má velký potenciál šokovat. Pro některé děti i rodiče může být složité vidět film s tímto obsahem společně. Na obou stranách se mohou objevit pocity studu, strachu, nepatřičnosti – a je to zcela přirozené a v pořádku. Aby film mohl naplnit cíl prevence, je **kladen na nás rodiče nárok o tématu mluvit otevřeně a přiměřeně k osobnosti svého dítěte v atmosféře důvěry, podpory a bezpečí s jasným vědomím, že moralizování a zakazování jdou proti tomuto cíli.** Zde je na zvážení každého z rodičů, zda **film zhlédnout nejdříve samostatně bez dětí.** Nese to s sebou možnost zpracovat své vlastní emoce a být pak při případné společné projekci více k dispozici svým dětem. **Nejdůležitější je po filmu o tomto tématu společně mluvit.** Pro přípravu je možné využít www.vsitifilm.cz, sekce pro rodiče.

Pokud je Vaše dítě žákem školy, která se chystá do kina na film v rámci vyučování, je na Vás jako rodiči, zda vyjádříte souhlas či nesouhlas s účastí svého dítěte. Návštěvu verze filmu V síti (15+) se školou KPPP nedoporučuje. Zhlédnutí projekce filmu V síti: Za školou (12+) je třeba zvážit s ohledem na motivaci dítěte, jeho osobnost a jeho vývojovou fázi v psychické a sexuální oblasti. Z hlediska prevence vnímáme jako užitečnou a podporující vzájemnou komunikaci rodičů a dětí v atmosféře důvěry před rozhodnutím, zda film se školou navštívit, a také komunikaci se školou v případě pochybností. Vaše otevřenost a možnost povídat si může pomoci zpracovat Vaším dětem zážitky z projekce filmu a posílit zdravé a bezpečné chování dětí nejen na internetu.

V Praze, dne 3. března 2020

Za KPPP s podporou ředitelky KPPP PhDr. Marie Mesanyové zpracovaly:
Mgr. Radka Fraňková, metodik prevence,
Mgr. Renta Kolářová, psycholog, metodik prevence,
Mgr. Hana Imlaufová, speciální pedagog a rodinný terapeut.

